

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

74. Sacris Ordinibus initiati exercentes actum venereum exteriorem quot peccata committant? Et quot peccata committant in solo appetitu, & voluntate interiori? Et resolutio harum quaestionum pendet ex ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

Medina in summ. lib. 1. cap. 14. §. 18. Petrus Fay in addit. ad 3. part. quest. 9. art. 2. disp. 7. ad 2. Aragon. in 2. 2. quest. 8. art. 7. Azorius part. 3. lib. 3. cap. 27. quest. 10. Coninch de Sacram. disp. 7. dub. 4. num. 20. Fagundez, & Villalobos, ubi infra. Ledefina in sum. tom. 1. de Penit. c. 19. in circumstantia persona, dub. 2. Henriquez, ubi inf. & alij, qui putant, votum sacerdotale castitatis, differre specie à voto simplici.

2. Sed ego puto, contrariam sententiam esse probabilem: & ita illam vocavit Villalobos in summ. tom. 1. tract. 9. dub. 37. num. 13. Henriquez lib. 5. de Penit. cap. 5. n. 6. in Glossa, litt. G. Fagund. de Precept. Eccles. tit. 2. lib. 4. cap. 3. num. 6. & illam etiam absolute docet Llamas in summ. part. 3. cap. 8. §. 14. Megala in 1. part. lib. 5. cap. 11. num. 8. Filiuc. tom. 2. tract. 30. cap. 9. num. 124. & 125. Sanch. de matrim. tom. 2. lib. 7. disp. 27. n. 27. Sufficit igitur, in confessione Regularem, seu Monialem professam, dicere, se fregisse toties votum castitatis, & tacere circumstantiam professionis: quia votum solemne à simplici non differt specie, neque alterius rationis vinculum est, sed solum accidentaliter. Idem dicendum est de Sacerdote seculari: non enim in confessione tenetur dicere, se habere sacros Ordines, sed satis est dicere, se habere votum castitatis, & contra illud toties peccasse.

3. Et hoc etiam dicendum est de femina, vel viro, si carnaliter se miscuit cum Sacerdote, vel cum Religioso professo; nam satis est dicere in confessione, se toties fornicatam esse, vel copulam Sodomiticam habuisse cum viro voto castitatis adstricto.

4. Notandum est etiam hic intra Fagundez de Precept. Eccles. tract. 2. lib. 4. cap. 3. n. 10. ci qui votum castitatis simplex in saeculo, vel in Nouitiatu emisit, & postea in Religione professus est, vel qui post votum castitatis simplex sacris Ordinibus initiatus sufficere, si dicat se habere votum castitatis: non tenetur explicare circumstantiam facorum Ordinum, vel professionis in Religione. Et ita docet Sanchez ubi supra, num. 25. & 35. cum Azorio, Rodriguez, & Henriquez. Vide tertiam huius Operis Partem, Resol. 67. Tract. 4. de Sacram.

cantur; quod sufficit, ut in confessione dicant se peccatum carnis commississe cum habente votum castitatis, & non est necesse explicare, an sit Sacerdos, professus, vel Religiosus, aut Episcopus.

Et curissimè inferitur, an sit peccatum proferre verba consecrationis, aut formam Baptismi sine vero pane, aut sine vera aqua?

Et queritur, an infans promotus ad sacros Ordines obligetur ad castitatem seruandam?

Et an continentiam teneatur seruare, qui sciens votum castitatis annexum receptioni Ordinis sacri ordinatur ante annos pubertatis?

Et quid de ordinato ante annum decimum sextum, ubi Concilium Tridentinum est receptum?

Et an tale votum possit irritari etiam post annum pubertatis ab eis, quorum cura suberat is, qui intra annum pubertatis fuit ordinatus?

Nota tamen, obsecro, quod si nacta pubertate Ordinem susceptum exerceueris, aut alia via approbaueris, obligatus esses ad castitatem seruandam, & resilire non potes.

Et an inuincibiliter ignorans votum calibratum implicitum contineri in receptione Ordinis sacri, teneatur seruare castitatem, si sciens, & prudens sacrum Ordinem recipiat?

Et quid dicendum est, si cum metu cadente in constantem virum Ordinem sacrum receperis, an tenearis seruare continentiam? Ex p. 10. tr. 1. & Milc. 1. Ref. 12.

§. 1. **T**ria peccata committere, specie distincta, docet Hurtadus de Sac. Ord. diff. 26. ubi sic ait: Constat ergo, actum venereum exteriorem Sacris initiati, qui saltem implicitè vouit, esse triplex peccatum distinctæ speciei, nempe vnum luxuriæ contra castitatem; & aliud sacrilegij contra religionem, ex qua obligat votum; & aliud quasi sacrilegij contra duliam sacram ratione legis Ecclesiasticæ id prohibentis intuitu reuerentiæ statui Ecclesiastico debita. Addidimus actum venereum exteriorem, quia interior, vt voluntatis, & appetitus, quo non potest Ecclesia iudicare, non erit peccatum contra duliam sacram, quia non est contra dictam legem Ecclesiasticam, quia Ecclesia nequit illum prohibere. Ita ille; & post illum Caspensis in Cur. Theol. tom. 2. tract. 27. disputat. 3. sect. 3. num. 25.

Sup. hoc inf. in §. Ex his, huius Ref.

2. Sed Resolutio huius casus pendet ex illa celebri Quæstione, an oblatio continentia annexa Ordini Sacro sit immediatè lege Ecclesiastica, vel à Voto? Et Prima sententia asserit, Sacris initiatos iure Ecclesiastico, & immutatè teneri ad dictam continentiam, & non ex Voto. Et in primis teneri iure Ecclesiastico, probatur, quia, qui omnino ignoraret annexum esse Votum continentia Sacris Ordinibus, aut qui id sciens intenderet non vouere, non contraheret peculiarem obligationem continentia; quod videtur fallum. Quod vere non teneatur ex Voto, probatur, quia qui Sacris initiatur, etiam si ab Episcopo de continentia seruanda admoneatur; nullum tamen continentia Votum emittunt; ergo ad illam non obligantur ex voto; quia nemo obligatur voto, nisi à seipso emissio. Ita Valentia, tom. 4. disp. 9. §. 6. punct. 5. §. 2. & alij. Secunda sententia firmat Sacris initiatos non teneri immediatè ad continentiam ex lege Ecclesiæ, sed teneri immediatè ex voto Sacris Ordinibus ex lege Ecclesiastica annexo. Ita Valq. in 3. part. tom. 3. disp. 247. Malderus de Institut. tractat. 10. capite 5. dub. 9. conclus. 5. Lessius lib. 2. cap. 40. dub. 19. Suar. de Relig. tom. 1. tract. 1. libro 3. cap. 3. num. 9. & alij. Tertia sententia tuetur, Sacris initiatos ad dictam continentiam teneri, non solum ex voto Ordinibus Sa-

Sup. hac q. est, cursum in to. 2. tr. 5. in fin. Ref. 113. & late in tom. 3. tr. 1. Ref. 77. §. Et ideo, & seqq.

RESOL. LXXIV.

Sacris Ordinibus initiati exercentes actum venereum exteriorem quot peccata committant?

Et quot peccata committant in solo appetitu, & voluntate interiori?

Et resolutio harum questionum pendet ex illa celebri; an obligatio continentia annexa Ordini sacro sit immediatè à lege Ecclesiastica, vel à voto?

Et notatur, quod si quis non vult vouere, sed cum expresso animo non vouendi suscipit Ordinem sacrum, & fornicatur, in illo actu fornicationis non peccat peccato sacrilegij contra votum, quia non est aliquod votum; sed peccabit tamen non emittendo votum, quod emittere debet.

Et an si quis in Sacris, & cum voto initiatus attentet contrahere matrimonium, & illud attentatum consummet, an tunc etiam peccet contra preceptum Ecclesiæ prohibentis matrimonium contrahere, & ideo in hoc casu tripliciter peccet?

Et an Sacerdos professus fornicans satisfaciatur in confessione, si dicat se esse Sacerdotem, aut professum, aut Religiosum; ac proinde etiam Sacerdos secularis, & etiam Episcopus non teneatur explicare circumstantiam Sacerdotij, aut Episcopatus, sed tantum, quod habet votum castitatis?

Idem est dicendum de illis, qui cum supradictis forni-

eris ex lege Ecclesiastica annexo, si illud saltem implicitè emiserant; sed etiam immediatè lege Ecclesiastica. Ita Coninch *de Sacram. disp. 20. aub. 13.* & Rebellius *lib. 3. de Matrimon. impediment. quest. 10.* Castrus Palas *tom. 4. tract. 27. punct. 17. num. 5.* Quarta sententia est Layman. *lib. 5. tractat. 9. capite 11. numero secundo, in fine,* admittentis obligationem legis cessante voti obligatione, secus voti obligatione posita.

3. Sed licet ego omnes istas sententias existimem probabiles; tamen adhaereo secundae sententiae Patris Vasquez, quam tenet etiam Dicaillus, *vbi infra, Sanchez de matrim. lib. 7. disp. 27.* & alij innumerati penes ipsum. Dico igitur obligationem istam solum esse ex voto seruandi castitatem; constitutionem verò Ecclesiasticam tantum esse ad annectendam obligationem emittendi tale votum; cogit enim Ecclesia eos, qui in Sacris ordinantur, ut votum uocent castitatis; non quidem expresse, sed in facto ipso susceptionis Sacri Ordinis ad eum modum, quo per delationem habitus Professorum, & exercitium actuum illis solis competentium in Religione approbata inducitur tacita solemnis Professio. *cap. V. de Regularibus.*

4. Nota verò, quòd licet ego teneam, ut dictum est, obligationem continentiae in habentibus Ordinem Sacrum immediatè oriri ex uoto, non verò ex constitutione Ecclesiae; negare tamen non possumus, quin obligatio non contrahendi matrimonium ex duplici capite oriatur: nam eò ipso, quòd constitutione Ecclesiastica inhabiles facti sunt ad valide contrahendum; resultat ex natura rei obligatio non attentandi talem contractum: & ex alio capite, quamuis ea inhabilitas non adesset; ex ipsa vi voti oritur obligatio non inuendi matrimonium; quia est ille status oppositus obseruantiae perfectae castitatis, atque in hoc sensu, quantum ad hanc partem, aliquid habet veritatis sententia Rebellij, & Coninch, quae ex utroque capite constitutionis Ecclesiasticae, & voti, putat oriri obligationem; quam tamen nos existimamus solum quantum ad contrahendum matrimonium ex utroque capite oriri.

5. Ex his inferitur decisio dubij appositae a titulo huius Resolutionis. Dico itaque contra Tortadum, & Caspensem, Sacerdotem, qui inuit in aliquem lapsus sensualem, non committit tria peccata. Et ita docet Dicaillus *de Sacram. m. 1. tract. 6. disp. 11. dub. 26. n. 399.* vbi sic ait: Cuius voti castitatis annexi Ordini, quem suscepit, etiam si peccet postea fornicando; non peccat triplici malitia peccati, scilicet contra constitutionem Ecclesiae praecipientis castitatem in honorem Ordinis, ut aliqui volunt; & in super contrarium praecipitum; ac tandem contra votum. nec enim illa prima malitia, seu peccato peccat; in iuxta dicta, praecipitum siue constitutio Ecclesiae non attingit immediatè continentiam, sed votum emittendum in eo Ordine; quod tamen iam acquisit ordinatus; quamuis hic, & nunc non seruet tale votum. Ita ille.

Sup. hoc in
ton. 2. tr. 5.
R. 4. n. 5. vlt.
in principio.

6. Nota etiam ex his, quòd, si quis nolens uouere, sed cum expresse animo non uouendi suscipiat Ordinem Sacrum, & fornicetur; in illo actu fornicationis non peccat peccato sacrilegij contra votum; quia non est aliquod votum. Quia tamen semper illi instat obligatio faciendi votum; peccabit quidem in non emittendo votum, quod debet emitte; ipse tamen actus fornicationis non erit fractio fidei Deo praestitae, quam nondum illi praestitit. Quemadmodum, qui pro tali, aut tali die habet obligationem emittendi professionem Religiosam; etiam si peccet illam non faciens; si tamen non facit; non peccat contra paupertatem, quam debuif-

set uouere (cum nondum illam uouerit) etiam si possideat bona. Deinde Sacerdotem professum fornicantem, satisfacere in confessione, si dicat se esse Sacerdotem; aut si dicat, se esse Professum; aut si dicat, se emisisse votum castitatis, non explicando se esse Sacerdotem, aut Professum, aut Religiosum; ac proinde etiam Sacerdotem sacularem, etiam Episcopum non teneri explicare circumstantiam Sacerdotij, aut Episcopatus. Atque in uouerum, paucis complectendo omnia, quicumque in Sacris, siue Religiosis, siue non Religiosis, & quicumque Religiosis, siue in Sacris constitutus, siue non, si peccatum fornicationis committat; satisfacit in confessione, dicendo, se fornicatum fuisse, habendo votum castitatis. Fundamentum est; quia nec ratione Sacri Ordinis, nec ratione status Religiosi praecise, & formaliter, alia obligatio non committendi tale peccatum oritur, praeter eam, quae est ex voto ordini annexo, & in statu Religioso incluso. Quod enim votum sit solemne, vel non solemne, ad praedictam est. Secus autem erit, si quis Sacris, & cum voto initiatus attentet contrahere matrimonium, & illud attentatum consummet; tunc enim peccabit quidem contra praecipitum Ecclesiae prohibentis matrimonium contrahere; & prohibito videtur esse facta in honorem illius status; & praeterea peccabit contra Religiosum, & votum castitatis in ea copula, atque etiam contra sextum praecipitum, cum sit inualidum matrimonium. Item peccabit peccato sacrilegij, quale censetur in eo, qui attentat facere, aut suscipere Sacramentum inualidum; tale autem illud matrimonium attentatum; dum; tale autem illud matrimonium attentatum; perinde atque peccatum est proferre, v. gr. uera Consecratus, aut formam Baptismi sine uero pane, aut uera aqua; sic enim quis attentat efficere sacramentum matrimonij sine materia aut subiecto capaci, quare ipse non est. Et haec omnia rectè docet Dicaillus loco citato, quae maxime notanda sunt; non enim ita breuiter, & clarè Lector inueniet apud alios Auctores.

7. Sed ad pleniorum huius materiae tractationem breuiter discutienda sunt aliqua dubia; & idèò quaero primo: An infans promotus obligetur ad castitatem ser. andam? Affirmant Paludanus *in 4. dist. 37. quest. 1. art. 1.* D. Antoninus *3. p. tit. 1. cap. 8. concl. 1.* fauet Richardus *in dist. 25. art. 4. q. 2. ad 3. propter ea,* quòd castitas Ordini sacro accessoria sit; ergo infans Ordinem sacrum recipiens, & castitatem seruare obligandus est. Opposita tamen sententia communis, & vera est, quam pluribus relatis, firmat Sanchez, *lib. 7. de spuat. 30. num. 3.* Vasquez *disp. 246. num. 25.* Barbosa *alleg. 15. n. 4.* Gutierrez *de Matrimon. cap. 94. circa finem.* Coninch, *disp. 20. aub. 14.* Ratio est; quia nec ex lege praedictus infans attingitur, nec ex voto. Non ex voto; hoc enim liberum consensum uouentis requirit; qui tamen non est in infante carente usu rationis. Non ex lege; quia, cum lege diuina nullus ad castitatem obligetur, Ecclesiastica uero iuris diuini imitatrix est, nemini eam obligationem imponit.

8. Quaero secundò: an continentiam teneatur seruare is, qui sciens votum castitatis annexum receptioni Ordinis Sacri, ordinatur ante annos pubertatis? Negant varij, quos citat, & sequitur Sanchez, *lib. 7. de Matrim. disput. 30. n. 8.* Lessius *lib. 2. de Peccatis, c. 41. dub. 7. num. 58.* nisi post annos pubertatis ubi Tridentinum est receptum. Sed oppositum videtur uerius. Probatur quoad prius, quia certum est votum castitatis ante annos pubertatis emissum esse validum; hic autem non apparet, ex quo capite sit

fit invalidum: nam quod Professio in Religione ante illos annos vim non habet; oritur ex constitutione Ecclesie, qualis nulla est in presenti casu. Idem ostenditur quoad posterius, quia Tridentinum sess. 25. cap. 15. de Regularibus? solum agit de professione in Religione, quam annullat. Existimo ergo, quod licet ea sit iusta causa dispensandi, immo iuxta probabilem sententiam tale votum possit irritari etiam post annos pubertatis ab eis, quorum cura suberat is, qui intra annos pubertatis fuit ordinatus; ipsum tamen votum non fit eo ipso irritum. Et ita hanc sententiam tenet Castrus Palaus, tom. 4. tractat. 27. punct. 17. num. 10. & Jo. Prappositus in 3. part. quest. unica, de Sacram. Ord. dub. 20. num. 199. Nota tamen, quod si nata pubertate, Ordinem susceptum exercueris, aut alia via approbaveris obligatus esses ad castitatem servandam, & resistere non potes; vti notarunt Sanchez, Coninch, & alij locis allegatis.

9. Quæro tertio: An invincibiliter ignorans votum cœlibatus implicitum contineri in receptione Ordinis Sacri; teneatur servare continentiam, si sciens, & prudens sacrum Ordinem recipiat? Sanchez lib. 7. de Matrimon. disp. 27. num. 11. affirmat. Sed contrarium videtur verius. Sequitur ex dictis, cum obligatio voti non possit inveniri, nisi verum votum intercedat: illud autem non potest inveniri, vbi nullum est voluntarium: voluntarium verò esse non potest respectu eius, quod invincibiliter ignoratur. Et ita hanc sententiam tenet Ioannes Prappositus, vbi supra num. 200. & 201. qui respondet ad omnia argumenta Sanchez. Sed in hac difficultate differunt Palaus loco citato num. 11. cum Coninch, disput. 20. dub. 14. num. 145. Qui bene advertit, quod hic casus vix in Ecclesia Latina locum habere potest, cum omnes ante collationem Ordinis Sacrorum monentur ab Episcopo de obligatione castitatis servandæ.

10. Et tandem quæro quartò: quid dicendum, sit cum metu cadente in constantem virum Ordinem susceperis: an tenearis servare continentiam? In presenti difficultate, præter eos, qui uniuersim censent vota graui metu facta, seu cum metu cadente in constantem virum, esse nulla iure naturæ; aliqui censent tale votum iure positivo esse irritum, & ptoinde initiationum Sacris Ordinibus ex tali metu non obligari ad continentiam: ita Sanchez disp. 29. n. 5. vbi plurimos citat, & lib. 4. in Decalogum cap. 4. n. 12. Lessius cap. 40. dubit. 3. num. 18 & alij. Et ita docet Prappositus vbi supra, num. 202. Et ideò Palaus, loco citato, num. 13. probat nullum votum metu factum iure naturæ irritum esse: iure verò positivo sola ea vota, quæ statum Religiosum constituunt, tametsi irritanda veniant. Quo posito, si cum Ordines susceperis, expressè non contradixeris obligationi seruandæ castitatis; teneas eam seruare, tum ex voto, tum ex lege. Sed probata coactione, credo facillè Ecclesiam tibi prædictam obligationem remissuram. Sed circa omnia supradicta, ne deseras etiam recognoscere doctissimum Granadum in 3. part. D. Thoma, contr. 9. tract. 4. disp. 1. sect. 1. & seqq.

RESOL. LXXV.

An Religiosus professus, qui emittit votum de non committenda mollitie, vel fornicatione teneatur, explicare hanc circumstantiam voti emissi post professionem: & idem queritur, de Sacerdote, vel Sacris Ordinibus initiato? Ex part. 1. tr. 7. Ref. 9.

1. Respondeo negativè; nempe non teneri declarare in confessione se hac de re post vo-

tum professionis aut sacrorum Ordinum, speciale votum emisisse: quia per votum solemne castitatis in professione emillum, & dum sacros Ordines susceperis, ad id ipsum tenebatur; & multiplicatio nota votorum nullam etiam addit circumstantiam aggrauantem; nec se obligavit de nouo, sed veterem obligationem cum illo voto confirmavit: sicut, qui sæpe promitteret aliquam rem cum iuramento, vel publicas scripturas de illa efficeret. Et ita docet Fagundez de Precept. Eccles. tract. 2. lib. 4. cap. 3. num. 11. qui citat Sanch. & Llamas. Et ideò Filliuc. tom. 2. tract. 30. cap. 7. num. 26. asseruit: aliquem habentem votum solemne, & simplex, non teneri vtrumque exprimere: quia votum solemne, & simplex differunt tantum accidentaliter, & non est circumstantia in confessione aperienda.

38. §. Itaque. Prope hoc. à veris. Vnde ex his quibus illa differat ab ista questione quia in illa additum est iuramentum voto, &c.

RESOL. LXXVI.

An quando aliquis solus se polluit tangendo aliquem professum, vel in Sacris constitutum, teneatur explicare hanc circumstantiam? Ex part. 1. tractat. 7. Resolut. 53.

1. Negativè respondet Llamas in sum. p. 3. c. 8. §. 16. vbi sic asserit: [Quando sola mollities committitur tactibus Professi, vel in Sacris constituti, si patiens est secularis, non tenetur amplius dicere, nisi: Passus sum voluntariè pollui tactibus alienis. Neque in sacris constitutus, vel Professus amplius tenetur dicere, nisi, tangens impudicè, alium polluit. Et si non sit cognitus, non tenetur explicare. Et sum in sacris, vel Professus, aut Professa Religionem, nisi illi etiam accidat voluntaria pollutio, vt de se liquet, qui sacra persona non est in tali casu violata.] Ita Llamas, sed an probabiliter, iudicent viri docti: nam oppositam sententiam existimo veram.

Sup. hoc in Ref. seq. & in 17. tr. 1. Ref. 242. §. Non deseram.

RESOL. LXXVII.

An Regularis, vel Monialis, vel aliquis in Sacris Ordinibus constitutus, si sacralarem polluit, committat sacrilegium? Et an patiens in prædicto casu pollutionem, circumstantiam personarum teneatur aperire? Ex part. 9. tract. 9. & Misc. 4. Resol. 66. aliàs 65.

1. Pro negatiua sententia adduxit alibi Llamas primum Auctorem huius sententiæ: postea adduxi Nicolaum Misciscensem Dominicanum: & Ioannem Caramuelem Cisterciensem: nunc assero eandem sententiam docere Iacobum de Grassis Benedictinum, de casibus reservat. lib. 3. cap. 8. num. 39. cui nouissimè adde Patrem Gesualdum Cappucinum in Theolog. moral. tom. 1. tractat. 27. cap. 10. num. 16. vbi sic asserit: Sequitur, quod quando sola mollities committitur tactibus professi, siue alicuius in Sacris Ordinibus constituti, si patiens esset secularis, non tenetur amplius dicere in confessione, nisi passus sum voluntariè pollui tactibus alienis; neque Religiosus amplius tenetur dicere, nisi causam tangens impudicè alium pollui, & si non sit cognitus, non tenetur explicare: ego sum in sacris, siue Religiosus, nisi etiam illi accidat voluntaria pollutio consummata. Et ratio huius est, quia persona sacra non est in tali casu violata contra votum Castitatis. Hæc Gesualdus.

Alibi in Ref. præterita, & in alia eius anco.

2. Sed profusus hanc sententiam reiiciendam esse puto. Et ego illam alibi improbaui; & me citato, improbat Trullench vbi infra, & etiam, me citato, sapien-